

Nr 60.

Ankom till riksdagens kansli den 9 maj 1939 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående vissa ändringar av 36 § i 1934 års lag om allmänna vägar.

(2:a avd.)

Jordbruksutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen:

1) I: 14 av herr *Petersson, Knut*, samt II: 67 av fru *Gustafson*, likalydande, vari hemstälts,

a) att riksdagen för sin del måtte besluta, att § 36 i lagen av 7 juni 1934 om allmänna vägar skall erhålla följande ändrade lydelse:

»Annonstavla, reklamskylt eller dylika anordningar, avsedda att i reklam-syfte tilldraga sig de vägförandes uppmärksamhet, må ej utan länsstyrelsens tillstånd förekomma utmed allmän väg» — — — (o. s. v. = nuvarande lydelse);

b) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning av lämpligheten att införa en dylik bestämmelse även beträffande järnvägarna; samt

2) I: 29 av herr *Nilsson, Johan*, i Malmö och herr *Anderberg* samt II: 66 av herr *Andersson* i Malmö *m. fl.*, vari föreslagits, att riksdagen måtte besluta, att § 36 i lagen om allmänna vägar av den 7 juni 1934 erhåller följande förändrade lydelse:

Annonstavla, reklamskylt eller dylikt må ej utan länsstyrelsens tillstånd förekomma utmed väg på mindre avstånd än 50 meter från vägbanans mitt. Vad nu är sagt avser dock icke å byggnad inom tätbebyggt område uppsatt tavla, skylt eller dylikt samt ej heller sådan anordning, som uppsatts å annorstädes belägen byggnad till upplysning om på stället bedriven affärsrörelse eller annan verksamhet. Stadgandet i första punkten äger ej heller tillämpning beträffande affischering för meddelanden rörande kommunal angelägenhet, föreningars enskilda eller offentliga möten eller övriga meddelanden, affischering vid offentliga val, auktioner eller dylikt.

Ej må i något fall — — —.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för dessa framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet har i vederbörlig ordning införskaffat utlåtanden över samtliga motioner från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt svenska vägföreningen.

De i förevarande motioner upptagna spörsmålen hänföra sig till innehållet uti 36 § lagen den 7 juni 1934 (nr 241) om allmänna vägar, som är av följande lydelse:

»Annonstavla, reklamskylt eller dylikt må ej utan länsstyrelsens tillstånd förekomma utmed väg på mindre avstånd än femtio meter från vägbanans mitt. Vad nu är sagt avser dock icke å byggnad inom tätbebyggt område uppsatt tavla, skylt eller dylikt samt ej heller sådan anordning, som uppsatts å annorstädes belägen byggnad till upplysning om på stället bedriven affärsrörelse eller annan verksamhet. Stadgandet i första punkten äger ej heller tillämpning beträffande anslagstavla för meddelanden rörande kommunala angelägenheter, föreningssammanträden, auktioner eller dylikt.

Ej må i något fall inom synhåll från väg förekomma i första stycket avsedd anordning, som till form, färg eller eljest är av beskaffenhet att av vägfärande kunna förväxlas med vägmärke eller säkerhetsanordning av fastställd typ.

Anordning, som allenast på grund av vägs omläggning eller annan därmed jämförlig omständighet skulle komma att falla under förbud enligt första stycket, må förbliva orubbad, där ej vägnämnden föreskriver skyldighet för jordägaren att borttaga anordningen. För skada, som uppkommer i anledning av sådant föreläggande, skall väghållaren gälda ersättning med belopp, som bestämmes av vägnämnden.»

1) Motionerna I:14 och II:67.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har anfört följande:

Såsom motionärerna anfört, har erfarenheten visat, att lagens bestämmelser verkat befrämjande på uppkomsten av mycket stora, många gånger anskrämliga reklamtavlor, placerade på 50 meters avstånd från vägbanans mitt. Det är ostridigt, att dylika reklamtavlor verka störande i landskapsbilden. Huruvida de också äro till men för trafiksäkerheten torde vara svårare att bedöma. I alla händelser kunna de icke verka befrämjande på densamma. Kan uppsättandet av dylika reklamordningar icke förhindras på annat sätt, anser sig väg- och vattenbyggnadsstyrelsen därför för sin del böra förorda, att sådana bestämmelser införas i väglagen, att det av motionärerna avsedda syftet därigenom uppnås.

I motionerna hemställles även, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning av lämpligheten att införa en dylik bestämmelse även beträffande järnvägarna. Då emellertid reklamordningar utmed järnvägarna i vårt land numera förekomma mycket sällan, och då eventuellt förefintliga sådana icke hava något som helst inflytande på trafiksäkerheten på järnvägen, anser väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framställningen i detta avseende icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Svenska vägföreningen:

Vägföreningen vill livligt tillstyrka bifall till motionen. Föreningen är ense med motionärerna därom, att tiden är inne att nu avlysa dylika reklamskyltar. Vägföreningen vill påstå, att dylika skyltar göra mera skada än nytta för annonsören själv, ty många vägfärande reta sig över den nedskräpning av naturen, som dylika skyltar medföra, och undvika på den grund annonsören och hans vara.

Vägföreningen vill också påstå, att sådana skyltar i någon mån minska trafiksäkerheten.

Vägföreningen finner det också lämpligt, att detta slags reklamskyltar utmed järnvägarna försvinner.

2) Motionerna I:29 och II:66.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens utlåtande i denna del lyder:

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anser för sin del, att den av motionärerna föreslagna ändringen av lydelsen av 36 § väglagen knappast kan komma att medföra det åsyftade förtydligandet av bestämmelsernas innebörd.

Det kan dock icke bestridas, att behov av annonsering utmed de allmänna vägarna föreligger i viss utsträckning även för andra ändamål än sådana, för vilka enligt väglagens bestämmelser länsstyrelsens särskilda tillstånd icke erfordras. I detta avseende torde emellertid spørgsmålet kunna lösas så, att vederbörande kommuner hos länsstyrelsen anhålla om tillstånd att på lämpliga platser utmed de allmänna vägarna inom kommunen uppsätta anslagstavlor, vilka upplåtas för allmän annonsering angående sammanträden, möten, fester, biografföreställningar o. dyl., dock ej varuannonsering. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har på förfrågan från Fritsla kommun i skrivelse den 7 februari 1939 förordat nyssnämnt förfaringssätt. I skrivelsen har styrelsen dessutom framhållit, att tavlor av denna art icke borde uppsättas vid vägkors, i kurva eller annan plats, där de skymma sikten eller på annat sätt störa vägtrafiken. Kommunen borde dessutom åtaga sig ansvaret för att tavlorna skötas på sådant sätt, att de icke kunna anses vanprydande för vägen.

På grund av det ovan anförda anser sig väg- och vattenbyggnadsstyrelsen böra förorda, att förevarande motioner icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Svenska vägföreningen:

Vägföreningen har den uppfattningen att inom tätbebyggt område bör få förekomma tavla, skylt eller dylikt, uppsatt på byggnad eller fristående, och avsedd även för meddelande rörande kommunal angelägenhet m. m. Att uppsätta sådan tavla var som helst utmed väg torde knappast behöva komma i fråga, enär en ensam sådan tavla näppeligen skulle tilldraga sig någon nämnvärd uppmärksamhet, därest den icke utfördes med mycket stora och vanprydande mått. Vanprydande skyltar böra enligt föreningens uppfattning icke få förekomma utmed vägar, även om de avse valreklam, och detta så mycket mindre, som i många fall dylika valtavlors troligen komme att kvarstå långt efter valförrättningens avslutande.

Vår tid har ju så många andra medel än affischer o. dyl. för reklam: post, tidningar, radio, så att tavelreklamen spelar numera icke alls samma roll som tidigare.

Vägföreningen vill således tillstyrka bifall till motionerna under förutsättning, att de begränsas till reklamanordningar inom *tättbebyggt område*.

Liksom de i ärendet hörda myndigheterna synes det utskottet önskvärt, att åtgärder vidtagas, varigenom det blir möjligt att på ett mera effektivt sätt än vad väglagen för närvarande medger förhindra uppsättandet av reklamanordningar utmed vägarna. Emellertid synes det utskottet ovisst, huruvida detta är en fråga, som i hela dess vidd lämpligen bör lösas genom ändring i väglagen. Ifrågasättas kan, om icke härför tarvas lagstiftning i

annan ordning, måhända närmast såsom ett led i naturskyddande åtgärder. Utskottet är sålunda icke berett att i frågans nuvarande läge och utan föregående utredning taga närmare ställning till det i de likalydande motionerna I: 14 och II: 67 framställda yrkandet om ändring i förevarande syfte av lagen om allmänna vägar. Detta liksom ock det i samma motioner upptagna spörsmålet om motsvarande lagstiftning beträffande reklamanordningar utmed järnvägarna torde böra göras till föremål för utredning.

I de likalydande motionerna I: 29 och II: 66 har hemställts om sådan ändring i omförmälda väglag att nuvarande undantag från gällande förbud mot affischering utmed vägarna måtte utvidgas till att otvetydigt omfatta meddelanden och affischer i valangelägenheter och politiska frågor. Motionärerna ha tillika påtalat, att i tillämpningen av berörda undantagsbestämmelse domstolarna tolkat bestämmelsen olika. Beträffande lagtillämpningen synes det utskottet angeläget, att de åtgärder snarast vidtagas, som kunna vara erforderliga för åvägabringande av en likformig praxis. Såsom framgår av vad utskottet anfört i anledning av de förstnämnda båda motionerna hyser utskottet den principiella uppfattningen, att affischering överhuvud taget utmed vägarna bör begränsas. Emellertid bör detta å andra sidan icke hindra, att räckvidden av ifrågavarande undantagsbestämmelse tages under omprövning och utvidgas till att omfatta den ytterligare affischering, som kan finnas tillgodose ett legitimt behov. Från denna synpunkt synes fog föreligga för vad motionärerna föreslagit. Samtidigt vill dock utskottet framhålla vikten av att erforderliga föreskrifter meddelas rörande affischerings utförande, varigenom bland annat vinnes säkerhet för att tillfällig affischering icke i fortsättningen får kvarstå, sedan anledningen till densammes bibehållande bortfallit. Emellertid anser sig utskottet icke heller i detta spörsmål kunna utan föregående utredning intaga någon mera bestämd ståndpunkt till motionärernas lagförslag.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen i anledning av de likalydande motionerna I: 14 och II: 67 samt de ävenledes likalydande motionerna I: 29 och II: 66 må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om utredning av de spörsmål rörande affischering m. m. utmed vägar och järnvägar, som berörts i omförmälda motioner, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 9 maj 1939.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 59.